

Metoderapport om Valla-saken

*To ansatte på juridisk avdeling i LO bidro til å felle sin egen toppleder.
Jan Fougner ba selv om jobben som sjefgransker.
Utvalgets leder har tette bindinger til den ene part i Valla-Yssen-granskingen.
Bak Vallas avgang skjuler det seg et maktpolitisk spill.*

Dette og mer til avslørte Nettavisen i en serie artikler våren, sommeren og høsten 2007.

Av nyhetsredaktør Geir Selvik og journalist Ida Johansson

Kontaktinformasjon:

Mediehuset Nettavisen
Urtegata 9
Postboks 9386 Grønland
0135 Oslo
Telefon: 21006010

Geir Selvik
Tlf: 90611205/21006019
E-post: geir.selvik@nettavisen.no/

Ida Johansson
Tlf: 99510985/21006028
E-post: ida.johansson@nettavisen.no

INNHOLDSFORTEGNELSE:

Side 3: Slik oppstod sakene

Side 4: Slik gikk vi fram

Side 5: METODENE:

Side 6: Mangel på empati, truende og destruktiv: De sakkyndiges karakteristikk av Valla

Side 7: Utro tjenere i LO: Om to ansatte på juridisk avdeling

Side 8: Utnevnte seg selv til sjefgransker: Om hvordan Jan Fougner ble utvalgsleder

Side 10: Troverdighet på spill

Side 10: Varsler oppvask

Side 11: Ny LO-rapport

Side 11: Det politiske spillet

Side 14: Tilsvar og kildekritikk

Side 15: Konklusjon og konsekvenser

Side 16: Artikkelloversikt

Vedlegg: Alle sakene

SLIK OPPSTOD SAKENE:

13. mars 2007 offentliggjorde Nettavisen - som aller første medium – Fougner-rapporten i sin helhet. Da var det gått fire dager siden Gerd-Liv Valla trakk seg som LO-leder på bakgrunn av den ramsalte kritikken som ble rettet mot henne i nettopp Fougner-rapporten.

Denne tirsdagen var det en spent stemning i redaksjonen. En håndfull medarbeidere satt med kopi av rapporten og leste de 195 sidene med stor interesse. Endelig skulle vi få sannheten om Gerd-Liv Vallas lederstil. Omsider skulle vi få se dokumentasjon på at hun trakasserte og mobbet sine ansatte. Flere tusen nyhetsoppslag de to siste månedene hevdet jo nettopp dette.

Sjokket var derfor stort da hele rapporten var gjennomlest. Her var det ingen håndfaste beviser på at Valla hadde trakassert Ingunn Yssen eller andre. I de episodene som ble trukket fram som eksempler på mobbing/trakassering var det like mange som støttet Vallas versjon som Yssens. I flere tilfeller var Valla og Yssen på tomannshånd – og ingen kunne bevitne hvem av de to som i ettertid fortalte sannheten.

Fougner-rapportens massive kritikk av Valla bygget på enkeltuttalelser fra noen få LO-medlemmer. I tillegg baserte den seg på en anonym intervjuundersøkelse foretatt av byrået Right Managment, samt en sakkyndigrapport fra psykiaterne Lars Weisæth og Odd H. Hellesøy.

Vi reagerte begge to på hvor utrolig krass kritikken var mot Valla, til tross for mangelen på beviser.

Likevel står det svart på hvitt at granskingsutvalget har valgt å tro på Yssens versjon i denne saken. Vi kunne nesten ikke tro det vi leste. Denne rapporten hadde felt Norges mektigste kvinne – uten å kunne dokumentere at Valla mobbet og trakasserte. To måneder var gått siden Yssens oppsigelsesbrev stod på trykk i VG. I ukene etterpå kom VG med en rekke artikler som svertet Valla. Samtlige andre medier – Nettavisen inkludert – hengte seg på karusellen med å sitere VG eller selv snakke med de samme kildene og så å si gjenfortelle deres versjon.

Ikke en eneste redaksjon så ut til å ha stilt spørsmålstegn ved Fougner-utvalgets sammensetning og arbeidsmetoder. Valla hevdet at hennes rettssikkerhet ikke ble ivaretatt – uten at noen gikk i dybden for å sjekke om hun faktisk hadde rett.

Ingen av oss hadde tidligere jobbet med Valla-saken. Nå som Valla hadde trukket seg og rapporten var offentliggjort, var medias interesse for saken i ferd med å dale. Men etter å ha lest Fougner-rapporten innså vi at for Nettavisens del hadde Valla-saken knapt begynt.

SLIK GIKK VI FRAM:

Etter å ha lest Fougner-rapporten bestemte redaksjonsledelsen seg for å legge hele rapporten ut på nett. Samtidig skrev vi vår første Valla/Yssen-sak der vi tok for oss alle stedene i rapporten hvor Ingunn Yssen ikke var blitt trodd av Jan Fougner og hans utvalg.

”Det er viktig at allmennheten får tilgang til hele rapporten, slik at man kan etterprøve at Gerd-Liv Valla fikk en rettferdig behandling, og at LO ikke skyver kritikkverdige, interne forhold under teppet.”

Sjefredaktør Gunnar Stavrum om hvorfor Nettavisen offentliggjorde Fougner-rapporten i sin helhet (Nettavisen)

For til tross for Fougner-utvalgets knusende kritikk av Valla, var ikke Yssen blitt trodd på en rekke vesentlige punkter. Artikkelen ”Felte Valla – snakket usant” var, slik vi opplevde det, en av de aller første artiklene som så på Fougner-utvalget med kritiske øyne.

Sånn sett var det jo også merkelig nok en nyhet – ingen andre medier hadde brukt tid og ressurser på å sjekke Yssens troverdighet oppi det hele.

Vi ønsket å sette fokus på rettsikkerheten. Hadde Valla fått den rettsikkerhet hun hadde krav på? Hadde Fougner-utvalget klart å dokumentere at hun hadde mobbet Yssen og/eller andre ansatte på LO?

Fougner-rapporten ble en offentlig henrettelse av en av Norges mektigste personer, og da bør også kravet til rettsikkerhet og bevisbyrde være stort.

Reaksjonene lot ikke vente på seg etter vår første sak. Fra kollegaer i andre medier fikk vi sterk kritikk for å ha skrevet saken. ”Jeg vet at Valla er en bitch som sjef, hvordan kan dere skrive noe slikt?” var omkvedet.

Vi ble fullstendig overrumplet. Dersom politiske journalister rundt omkring i landet hadde jobbet med Valla-saken med et slikt utgangspunkt, var det ikke rart utfallet ble som det ble. Og hvis alle journalistene hadde løpt i flokk, måtte det jo ligge mye interessant og viktig informasjon der ute som aldri var blitt kjent for allmennheten.

Det var bare én ting å gjøre: Begynne å grave i hva som faktisk hadde skjedd i kulissene i Valla-saken.

METODENE

Vi bestemte oss for å snakke med de som nærmest ikke hadde kommet til orde i de to månedene som Valla-saken hadde pågått: Vallas støttespillere.

Ansatte og tillitsvalgte i Folkets Hus, forbundsledere i LO, Ap-politikere og advokater ble i løpet av de neste ukene dybdeintervjuet.

Dagen etter at Fougner-rapporten ble lagt fram, var Ida Johansson i kontakt med eks-fagforeningsleder og ekstern LO-rådgiver Rolf Utgård. Det ble laget en sak på Utgård hvor han trakk fram hvor dårlig han mente Valla var blitt behandlet av LO.

Etter å ha intervjuet Utgård hadde vi en lengre samtale med ham.

I denne påfølgende samtalen med Utgård kom det fram en rekke påstander om et mulig storpolitisk spill, hvor Vallas avgang ikke var noen tilfeldighet.

- Utgård mente høyresiden i Arbeiderpartiet lenge hadde ønsket å kaste Valla, og at dette ønsket hadde blitt intensivert etter Odfjell-saken og Stoltenbergs nederlag i sykelønnsaken i 2006.
- I tillegg mente han at kåringen av Valla som Norges mektigste kvinne desember 2006 i VG hadde satt hodene i kok i Ap.

Utgård påpekte også at han hadde hørt rykter om at det var klare bindinger mellom Yssen, enkelte journalister, Arbeiderpartiet, samt personer i Fougner-utvalget.

Vi nektet nesten å tro det vi hørte. Vi kjente til Rolf Utgårds politiske sympatier, og mente dette ble litt for mye.

Men vi visste også at hvis bare brøkdelen av dette var riktig, og vi kunne dokumentere det, satt vi på en god sak.

Vi bestemte oss raskt for å forfølge saken videre. Nå hadde vi flere klare problemstillinger å jobbe med:

- Lå det et storpolitisk spill bak Gerd-Liv Vallas avgang?
- Hadde hun blitt kastet fordi hun ble for plagsom for høyresiden i Arbeiderpartiet?
- Fantes det bindinger mellom Fougner-utvalget og Yssen?
- Og hvilke bindinger gikk til Ap og eventuelt andre journalister?

Vi gikk i gang med å støvsuge det politiske miljøet i og rundt fagbevegelsen i Norge.

De neste ukene snakket vi med personer som er omtalt eller medvirkende i Fougner-rapporten. Vi snakket også med en rekke andre aktører i det politiske Norge.

Rett etter at Fougner-rapporten ble fremlagt, var det mer eller mindre sjokktilstander både i LO og deler av Arbeiderpartiet – dette gjorde kildekontakt veldig vanskelig. Vi besluttet å

jobbe opp mot noen få konkrete kilder i starten, med et mål om å få innsyn i underlagsdokumentene fra utvalgets arbeide.

Vi håpet å kunne dokumentere hvordan utvalget hadde jobbet. Finne ut hva som hadde ledet dem fram til den knusende dommen over Norges mektigste kvinne.

MANGEL PÅ EMPATI, TRUENDE OG DESTRUKTIV

De sakkyndiges karakteristikk av Valla

Noe av det vi reagerte sterkest på i Fougner-rapporten, var de sakkyndiges uttalelser om Gerd-Liv Valla.

De to psykiaterne Lars Weisæth og Odd H. Hellesøy konkluderte ifølge Fougner-rapporten med at Valla gjennom sin lederstil gjorde Yssen syk. Men de sakkyndiges rapport ble ikke offentliggjort. Ikke en gang Valla selv har fått se hva de to sakkyndige har skrevet om henne.

Gjennom kildene vi etter hvert opparbeidet oss i Valla-saken fikk vi tilgang til en rapport skrevet av rettspsykiater og spesialist i psykiatri, Torgeir Husby. Husby er en av svært få som har fått lese de sakkyndiges rapport til Fougner-utvalget. Basert på det han leste, satte Husby seg ned og skrev sin egen rapport, der han på det sterkeste kritiserer de sakkyndiges arbeidsmetoder.

30. april publiserte vi vår andre artikkel i Valla-saken: ”Slaktet etter koseprat”, der vi avslører de avgjørende momentene i de sakkyndiges rapport.

”Det er et klart misforhold mellom grunnlaget for vurderingen, altså rapportens premisser, og rapportens bastante konklusjoner”

Spesialist i psykiatri Torgeir Husby om de sakkyndiges Valla-rapport (Nettavisen)

De to sakkyndige hadde en prat med Valla på noen timer, der de ifølge Valla snakket om løst og fast. Basert på denne samtalen og deres tilstedeværelse under forklaringene i Fougner-utvalget, beskrev de sakkyndige Valla som ”truende”, ”destruktiv” og med ”mangel på empati”.

Dette var opptakten til våre videre saker om spillet rundt Vallas fall.

UTRO TJENERE I LO

Om to ansatte på juridisk avdeling

Kildene vi snakket med i ”Slaktet etter koseprat” ga oss et viktig navn. Navnet på en person som skulle vise seg å bli svært vesentlig for vårt videre arbeide.

Personen satt svært sentralt plassert i LO.

Denne personen (som vi kaller kilde A) hadde først Ida Johansson en flere timers lang samtale med. Deretter møtte begge to den samme kilden til nok en lang samtale.

Kilde A satt på en rekke førstehåndsinformasjon om Fougner-utvalgets arbeid – og visste også svært mye om hva som hadde foregått i Folkets Hus mens granskningen pågikk.

Etter møtene satt vi på følgende informasjon:

- Jan Fougner ringte selv til LO og ba om å få granske Valla
- Ansatte i LOs juridiske avdeling var svært aktive overfor Fougner-utvalget og kom med en rekke innspill om hvordan utvalget burde jobbe – innspill som ble tatt til følge av utvalget og som ble svært ødeleggende for Vallas rettssikkerhet
- Hva som ble sagt om Valla og av hvem under høringene, og hvordan Jan Fougner opptrådte under høringene

Kilden vår ønsket ikke å stå fram med navn og bilde i media. Vi hadde fått mye sensitiv informasjon som var helt eller delvis taushetsbelagt og kilden stod i fare for å miste jobben dersom vedkommende ble blåst. Vi måtte derfor få dokumentert kildens påstander andre steder.

En del informasjon lot seg delvis bekrefte gjennom Fougner-rapporten – som hvem som sa hva under intervjuene med utvalget.

Men for å få sjekket ut påstandene om Fougners rolle og hva som hadde skjedd i juridisk avdeling på Folkets Hus, måtte vi snakke med andre kilder.

Vi intervjuet en rekke av dem som ble intervjuet av Fougner-utvalget, deriblant ansatte i Folkets Hus. Vi intervjuet også flere med god kjennskap til juristene på juridisk avdeling i Folkets Hus.

Ved å stille åpne og nøytrale spørsmål fikk vi bekreftet den historien som kilde A hadde skissert for oss. I tillegg til at vi fikk en hel del ny informasjon, blant annet om bindinger mellom Fougner og aktørene på ”Yssens side”.

Opplysninger vi tidligere også hadde mottatt av Rolf Utgård. Det begynte å tegne seg et bilde av en pikant sak.

Vi fikk også gjennom en av kildene i LO tak i et brev sendt fra HK-klubben i LO til Jan Fougner. Dette brevet var signert en av juristene på juridisk avdeling, og bidro til å bevise juristenes illojalitet overfor LO-lederen.

Mandag 21. mai møtte vi kilde A for første gang. Torsdag samme uka skulle Valla opptre på et åpent møte om Valla-saken i regi av Fritt Ord. Dette var Vallas første offentlige opptreden

etter at hun trakk seg som LO-leder i begynnelsen av mars. Vi bestemte oss for å prøve å ha den neste saken ute samtidig med at dette møtet fant sted.

Tirsdag og onsdag intervjuet vi flere sentralt plasserte kilder i LO. To av disse kildene bekreftet kilde As opplysninger om spillet internt på juridisk avdeling i LO.

De satt med førstehåndskunnskap om LO-advokatene Sigurd Øyvind Kambestad og leder av juridisk avdeling Bjørn Kolbys spill for å felle sin egen leder. Dette resulterte i artikkelen vi publiserte 24. mai:

”Valla kuppet av sine egne” – om LO-advokatene Sigurd Øyvind Kambestad og Bjørn Kolby som dolket sin egen LO-leder i ryggen og aktivt jobbet for å få fjernet Valla.

I saken pekte vi også på hvordan Fougner gikk fram under granskingen. Han var totalt uinteressert i å høre positive ting om Valla. Han lette med lys og lykte etter kritikk.

”Det var ingen objektiv høring. Utvalget var kun på jakt etter feil og mangler ved Valla. Jeg hadde ingen kritikk å komme med, og ble forsøkt stanset i min forklaring”

Et av vitnene om det å forklare seg for Fougner-utvalget (Nettavisen)

Av de 31 vitnene som ble intervjuet av Fougner-utvalget var det kun åtte som kom med kritikk av Valla. Blant kritikerne var Kambestad, som gjorde det klart for utvalget at det han kom med var ”hearsay” og vanlig korridorssladder. Utvalget ville likevel høre det han hadde på hjertet. I tillegg sendte Kambestad en rekke sms'er og e-poster med negative opplysninger om Valla til nettverket sitt av politikere og journalister.

UTNEVNTE SEG SELV TIL SJEFGRANSKER

Om hvordan Jan Fougner ble utvalgsleder

Torsdag 24. mai dekket Ida Johansson og en politisk journalist i Nettavisen møtet på Fritt Ord, før vi fortsatte med nye intervjuer. Nå stod flere sentrale LO-ansatte og Ap-politikere for døren.

Et stort problem i slike saker er at svært få kilder tør å stille opp i media med navn. Det stiller store krav til kildekritikk, og gjør at hver artikkel krever langt flere kilder enn vanlig.

Vi var veldig bevisste på at våre kilder i denne saken kunne ha politiske motiver gjennom et ønske om å skade høyresiden i Ap eller Ingunn Yssen.

Det gjorde at vi i forbindelse med samtlige kildesamtaler måtte dobbeltsjekke alle opplysninger. Ikke bare måtte vi sjekke med flere kilder at det de ulike kildene fortalte var

korrekt og kunne dokumenteres, men vi måtte også sjekke at de ulike kildenes opplysninger ikke hadde samme opphavsperson.

Det hjelper ikke med flere kilder i en sak, hvis det kun er én førstehåndskilde, og de øvrige kildene baserer seg på denne kildens framstilling av saken.

I samtlige Valla-saker har vi minimum to uavhengige førstehåndskilder, og flere sekundære kilder som bekrefter de samme opplysningene, samt skriftlig materiale som underbygger det hele.

Torsdag formiddag 24. mai møtte vi en ny kilde med førstehåndskunnskap om LOs juridiske avdeling. Vi hadde prøvd å nå personen i flere dager, og endelig fått en avtale i boks. Kilden var redd for å snakke med oss. Vi var overbevist om at han satt på viktig informasjon, og til tross for at han flere ganger unnlot å ta telefonen når vi ringte, ga vi ikke opp. Dagen før saken "Valla kuppet av sine egne" sto på trykk, tok han kontakt på nytt.

Vi avtalte et møte dagen etter på et hotell i Oslo.

Kilden bekreftet uoppfordret at Jan Fougner selv hadde kontaktet flere av de ansatte på juridisk avdeling og bedt om å få jobben som gransker for LO.

Han opplyste oss også om de tette båndene mellom Ingunn Yssens advokat Ingeborg Moen Borgerud og Jan Fougner.

- Jan Fougner og Ingeborg Moen Borgerud kjenner hverandre svært godt. De har sittet sammen i styret til Domstolsadministrasjonen i flere år, fortalte kilden.

Dette var svært interessante opplysninger. Det bekreftet og konkretiserte informasjonen kilde A tidligere hadde kommet med.

Vi gikk i gang med å få dokumentert opplysningene. Etter noen telefoner til Domstolsadministrasjonen fikk vi bekreftet at både Fougner og Moen Borgerud hadde sittet fire år i samme styre.

Dette sammenholdt med opplysningene om Fougner som selv kontaktet LO i et forsøk på å verve seg selv som sjefsgransker, var bekreftelsen vi hadde ventet på. I tillegg hadde vi en sekundærkilde som bekreftet flere av de samme opplysningene.

Det resulterte i artikkel nummer fire som ble publisert fredag 25. mai:

"Vallas bøddel ba om jobben" – om Jan Fougner som selv ringte LO og ba om å få granske Valla.

"At Fougner selv ringte og ba om å få jobben, blir ikke et spørsmål om brudd på loven eller habilitetsregler. Men det viser, sammen med andre ting, at granskingen er gjennomført på en måte som setter både Valla og Yssens rettssikkerhet i fare."

Jussprofessor Johan Giertsen ved Universitetet i Bergen (Nettavisen)

TROVERDIGHET PÅ SPILL

Kildeopplysningene om samrøre mellom Fougner og Yssens advokat fikk oss til å gå Ingeborg Moen Borgerud nærmere etter i sømmene.

Vi ville finne ut mest mulig om Moen Borgerud. Fantet det andre skjulte bindinger her?

Vi kontaktet flere kilder i LO – både nåværende og tidligere ansatte. Vi spurte hva de visste om Yssens advokat.

To førstehåndskilder fortalte det samme: Moen Borgerud jobbet i nærmere ti år som nestleder på juridisk avdeling i LO. Her ble hun godt kjent med Bjørn Kolby – mannen som senere pekte ut Jan Fougner som sjefgransker i Valla-saken.

I tillegg fikk vi opplyst at Moen Borgerud var god venn med Berit Reiss-Andersen, som tidlig i prosessen kom med harde utfall mot Valla.

I vår forrige sak ”Vallas bøddel ba om jobben” avslørte vi at Ingeborg Moen Borgerud og Jan Fougner hadde sittet fire år sammen i styret til Domstolsadministrasjonen. Styrekontoret ligger i Oslo tinghus, hvor også et annet av medlemmene i granskingsutvalget, lagmann Nils Erik Lie, jobber.

Flere kilder bekreftet at både Jan Fougner og Ingeborg Moen Borgerud kjente Lie godt.

Vi fikk også tilgang til en e-post som bekreftet at lagmann Lie fikk godkjent bivervet som gransker bare tre timer etter at han hadde sendt søknaden til Domstolsadministrasjonen. Det til tross for lang restanse på saker og at retningslinjene for dommeres biverv er blitt kraftig innskjerpet.

Da var saken ”Valla-motstandere styrte granskingen” klar til publisering.

VARSLER OPPVASK

Nå ønsket vi reaksjoner på artiklene som vi hadde publisert.

Vi snakket med en rekke forbundsledere – både on og off record. Enkelte ville ikke prate med oss overhodet, noen svarte aldri på våre henvendelser, mens én karakteriserte våre artikler som det reneste tøv.

Men to forbundsledere - Øyvind Aslaksen og Leif Sande - reagerte kraftig på Nettavisens mange avsløringer om spillet rundt Fougner-rapporten.

”Dette bekrefter det jeg hele tiden har fryktet – at granskingen er en delvis regissert forestilling”

Forbundsleder Øyvind Aslaksen i Norsk Lokomotivforbund (Nettavisen)

”Jeg stiller spørsmålstegn ved om Gerd-Liv Vallas rettssikkerhet har blitt ivaretatt”
Forbundsleder Leif Sande i Industri og Energi

30. mai publiserte vi saken: ”LO-topp krever oppvask”

NY LO-RAPPORT

I juni kom Arbeidstilsynets rapport om arbeidsmiljøet i LO. Arbeidstilsynet hadde satt i gang sine undersøkelser før Fougner-utvalget la fram sin rapport. Mens Fougner-rapporten mener at LO er gjennomsyret av en frykktkultur, mener Arbeidstilsynet at LO er en organisasjon med stor takhøyde.

Tre dager før Arbeidstilsynets rapport ble offentliggjort, la tilsynet fram sine funn for de ansatte i LO. Vi fikk gjennom våre kilder tilgang til det som var blitt sagt på dette møtet og laget saken:

- Kjempemiljø i LO.

Da rapporten så kom ut – og Arbeidstilsynet uttalte at de ikke hadde funnet spor av noen mobbekultur i LO - skrev vi saken ”Valla renvaskes”.

”Vi tok opp om det var en mobbekultur i LO, men det var ingen som ga uttrykk for noe slikt”
Seniorinspektør Ola Winsvold i Arbeidstilsynet (Nettavisen)

Vi fulgte så opp med et intervju med Valla, der hun ga uttrykk for at hun var svært glad for Arbeidstilsynets rapport.

De fleste andre mediene vinklet utelukkende på de fire lovbruddene Arbeidstilsynet fant i LO. Dette er kritikk av mer formell art, som brudd på arbeidstidsbestemmelsene og at Arbeidsmiljøutvalget (AMU) ikke hadde de nødvendige vilkår for å ivareta sine oppgaver.

Til tross for at tilsynet kom med stikk motsatt konklusjon av arbeidsmiljøet i LO sammenlignet med Fougner-utvalget, var ikke dette noe som skapte de store overskriftene i media.

DET POLITISKE SPILLET

Etter saken om arbeidsmiljøet i LO, skulle det gå flere måneder før neste sak kom på trykk. Sommeren 2007 jobbet vi videre med hovedproblemstillingen vår og intervjuet enda flere personer i kretsen rundt Valla og statsministeren.

Vi hadde enda ikke fått svar på følgende:

Lå det et politisk spill bak Gerd-Liv Vallas avgang?
Og i så fall; Hvordan kunne dette dokumenteres?

Vi var overbevist om at Ingunn Yssens eksmann – reklameguruen og statsminister Jens Stoltenbergs nære venn og rådgiver Kjetil Try - hadde spilt en rolle i saken. Men hvilken?

Selv hadde Try bekreftet at han hadde gitt Yssen råd i forbindelse med saken, men at det også var alt.

Det faktum at Try er nær venn av statsministeren, reiste flere hypoteser:
Kunne Try ha informert Stoltenberg om saken som en venn, for å hjelpe sin ekskone? Og i så fall hvordan hadde Stoltenberg da håndtert dette?

Try alene var ikke årsaken til at vi ville granske det politiske spillet rundt Vallas avgang nærmere.

Allerede da vi leste Fougner-rapporten stusset vi over partisekretær Martin Kolbergs vitneprov. Han var den eneste som støttet deler av Yssens forklaring om en tur til Helsinki, hvor hun angivelig hadde blitt skjelt ut av Valla i full offentlighet på grunn av rot med flybilletter. En opplysning som ble tilbakevist av alle andre deltakere på denne turen.

Vi hadde tidligere gjennom våre mange kildesamtaler fått opplyst at Kolberg skulle ha skrytt uhemmet av Yssen overfor Fougner-utvalget.

Det til tross for at Stoltenberg uttalte offentlig at Valla/Yssen-saken la ikke Ap seg borti – dette måtte LO ordne opp i på egen hånd.

I bakhodet murret opplysningene fra Rolf Utgård om et mulig politisk spill. Personer på høyresiden i Ap skulle ha ønsket å fjerne Valla.

Hva visste Stoltenberg om Valla-Yssen-saken før den smalt i media?
Ble Yssen brukt til å felle Valla?

Vi ville til bunns i saken, og tok på nytt kontakt med kilder i LO og Arbeiderpartiet, på Stortinget, samt flere andre kilder med nære bånd til den politiske ledelse i Ap.

Stadig flere fortalte at misnøyen med LO-leder Valla var svært stor mot slutten av 2006.

Stoltenbergs sviende nederlag i sykelønnsaken og Odfjell-saken gjorde at flere på høyresiden i Ap så rødt bare navnet Valla ble nevnt. Da hun da i tillegg ble kåret til Norges mektigste person i desember 2006, rant begeret over for enkelte.

Gjennombruddet i saken om det politiske spillet fikk vi i midten av juni. Da møtte vi en kilde som hadde svært god kunnskap om Jens Stoltenbergs rolle i konflikten mellom Yssen og Valla.

Vedkommende satt på førstehåndskunnskap om hva som hadde skjedd på Statsministerens Kontor (SMK) fra høsten 2006 og fram til konflikten eskalerte.

Vi visste allerede etter en kort telefonsamtale med kilden hvor vedkommende stod i konflikten. Kilden støttet klart Ingunn Yssens versjon. Vedkommende hevdet innledningsvis at det ikke var noe politisk spill som lå bak Vallas avgang, men at hun rett og slett hadde falt for eget grep.

Vi visste at i dette intervjuet ville vi ikke få noe gratis. Vi la en strategi, hvor vi bevisst ga inntrykk av at vi satt med samme oppfatning som kilden – at det ikke var noe politisk spill bak Valla-saken. Vi pratet mye om hvordan mediedekningen hadde vært, og vi snakket om hvordan saken hadde vært håndtert politisk. Ved å pakke inn spørsmålene våre, og gi uttrykk for at vi var enige med kilden, kom det likevel mange små drypp, og til slutt kom en av bekreftelsene vi hadde ventet på:

Valla-saken var blitt diskutert på stabsmøtene på SMK mellom blant annet Jens Stoltenberg, nestleder Hill-Marta Solberg og partisekretær Martin Kolberg. Dette skjedde allerede tidlig høsten 2006 - flere måneder før saken blir offentlig kjent.

Var det Valla selv på en av de mange turene rundt Sognsvann som hadde informert Stoltenberg, eller var det Try?

Flere kilder fortalte oss at det var Try som hadde informert Stoltenberg om den pikante striden mellom Valla og Yssen.

Samtidig benektet Valla at hun var Stoltenbergs kilde.

Nå visste vi hvordan SMK var trukket inn i saken. Stoltenbergs uttalelser om at Arbeiderpartiet så på dette som en intern personalstrid i LO som han ikke ville legge seg bort i, stemte ikke. Vi visste at saken var blitt omtalt på mer enn et stabsmøte på SMK.

I vårt forsøk på å avdekke om det var et politisk spill bak avgangen til Valla, snakket vi med hele kildenettverket vårt, både innenfor Ap, LO og embedsverket.

Flere sentralt plasserte kilder fortalte samme historie. Ingunn Yssen var foreslått av LO og Valla som kandidat til en statssekretærjobb etter valget i 2005, men Stoltenberg og Kolberg vraket Yssen. De syntes ikke hun var dyktig nok.

Dette setter Martin Kolbergs rosende omtale av Yssen for utvalget i et merkelig lys. Hvorfor fortalte han ikke sannheten?

Under en av våre mange kildemøter sommeren 2007 fikk vi helt tilfeldig inn en ny og viktig opplysning: Kjetil Try hadde vært tilstede da LO og Gerd-Liv Valla skulle holde pressekonferanse om Yssens oppsigelsesbrev i VG.

Try var observert av flere LO-topper i foajeen til Folkets Hus mens han blant annet pratet med reportere.

Denne bekreftelsen styrket mistanken om at ikke alt var så tilfeldig som Jens Stoltenberg forsøkte å framstille det.

Nå visste vi at SMK og Stoltenberg hadde diskutert Valla/Yssen-saken høsten 2006 i et forsøk på å finne en løsning. Vi hadde et inntrykk av at Martin Kolberg forsøkte å sminke på sannheten rundt Yssen i sin forklaring til Fougner-utvalget, og vi visste at Kjetil Try var den som hadde opplyst statsministeren om saken.

Vi bestemte oss for å skrive den foreløpig siste saken i Valla-dekningen vår: ”Jens drev dobbeltspill”.

TILSVAR OG KILDEKRITIKK

Martin Kolbergs tilsvaer til ”Jens drev dobbeltspill” var at Nettavisens fremstilling var usann og uriktig.

Men vi hadde dokumentert det vi skrev, så hans uttalelser fikk ingen innvirkning på publiseringen av saken.

Hver gang Nettavisen var i kontakt med Jan Fougner via e-post våren 2007 nektet han plent å kommentere det vi skrev om han.

Samtlige ganger henviste Fougner til LO, som heller ikke ønsket å kommentere noe som helst.

I ettertid har Fougner selv innrømmet at han kontaktet LO mens de jobbet med å sette ned et granskingsutvalg.

Sigurd Øyvind Kambestad satt og så på en fotballkamp og la på røret da Nettavisen ringte for å få tilsvaer fra ham.

Verken Fougner, LO-juristene eller LO har på et noe tidspunkt tilbakevist noe av det Nettavisen har skrevet.

Til sammen intervjuet vi rundt 20 personer - de aller fleste anonymt. Det er problematisk med anonyme kilder – og spesielt når det blir så mange av dem. Men vi så ingen annen måte å løse denne saken på.

Uten anonyme kilder ville denne saken aldri blitt fortalt.

I løpet av januar 2007 var det i underkant av 9000 artikler om LO-lederen – så å si samtlige med negativt fortegn. Skulle vi få til en motvekt mot dette massive kjøret, var det ingen annen måte å gjøre det på enn å love kildene våre full anonymitet.

Kildene vi har pratet med innehar viktige posisjoner i LO, Ap og andre steder i samfunnet. På det tidspunktet vi intervjuet dem, var Valla nettopp gått av.

De som kuppet Valla sitter langt mer sentralt enn tidligere. Å stå fram som støttespiller av Valla ville ødelagt både jobbmessig og politisk for flere av våre kilder.

Vår oppgave ble derfor å sile all informasjonen vi fikk: Hva var det kildene bekreftet uavhengig av hverandre? Og hva var det vi ikke hadde belegg for å skrive? Hva var kildenes motivasjon for å fortelle det de gjorde?

Vi fikk etter hvert en god del skriftlig materiale som underbygget det vi skrev: Fougner-rapporten, brevet fra HK-klubben til Jan Fougner, en rapport fra rettspsykiater og spesialist i psykiatri, Torgeir Husby og rapporten fra Arbeidstilsynet om arbeidsmiljøet i LO.

KONKLUSJON OG KONSEKVENSER

Nettavisen avslørte at Jan Fougner selv ringte og ba om jobben som Vallas gransker, som i et rettssikkerhetsperspektiv er svært oppsiktsvekkende.

Vi var også først med å påvise bindingene mellom Jan Fougner og Yssens støttespillere. Vi har systematisk gått gjennom og påpekt svakhetene ved Fougner-utvalget og de sakkyndiges rapport, og vi har satt hele Valla-saken inn i en større kontekst der vi påpeker hvordan maktforhold og politikk har spilt en vesentlig rolle i utviklingen av saken i ukene og månedene før og etter Yssens oppsigelsesbrev stod på trykk.

Vi mener at Nettavisens fokus på Valla-saken bidro til å endre noe av det ensidige negative fokuset på Valla. Og ikke minst har vi bidratt til å nyansere bildet av den avgåtte LO-lederen.

Også Norges mektigste kvinne har krav på rettssikkerhet.

ARTIKKELOVERSIKT:

13. mars 2007: Felte Valla – snakket usant (med link til Fougner-rapporten):
<http://www.nettavisen.no/innenriks/article932130.ece>

14. mars 2007: - Valla behandlet som forbryter:
<http://www.nettavisen.no/innenriks/article933209.ece>

30. april 2007: Slaktet etter ”koseprat”
<http://pub.tv2.no/nettavisen/innenriks/article1000319.ece>

24. mai 2007: Valla kuppet av sine egne:
<http://www.nettavisen.no/innenriks/article1064898.ece>

24. mai 2007: Yssen sjokkerte alle:
<http://www.nettavisen.no/innenriks/article1066153.ece>

25. mai 2007: Vallas bøddel ba om jobben:
<http://www.nettavisen.no/innenriks/article1066495.ece>

25. mai 2007: - Tvilsomt og uetisk:
<http://www.nettavisen.no/innenriks/politikk/article1067862.ece>

25. mai 2007: Valla-motstandere styrte granskingen:
<http://www.nettavisen.no/innenriks/article1068674.ece>

30. mai 2007: LO-topp krever oppvask:
<http://www.nettavisen.no/innenriks/article1076250.ece>

30. mai 2007: - Har viktigere ting fore:
<http://www.nettavisen.no/innenriks/article1076074.ece>

7. juni 2007: Skjebnedag for Valla:
<http://www.nettavisen.no/innenriks/article1097207.ece>

13. juni 2007: - Kjempemiljø i LO:
<http://www.nettavisen.no/innenriks/article1110264.ece>

14. juni 2007: Valla renvaskes:
<http://www.nettavisen.no/innenriks/article1116363.ece>

14. juni 2007: - Ingen mobbekultur i LO:
<http://www.nettavisen.no/innenriks/article1116840.ece>

18. juni 2007: Valla slåss for innsyn:
<http://www.nettavisen.no/innenriks/article1128124.ece>

18. juni 2007: Valla får se, men ikke røre:

<http://pub.tv2.no/nettavisen/innenriks/article1129015.ece>

12. oktober 2007: Jens drev dobbeltspill:

<http://www.nettavisen.no/innenriks/article1383733.ece>